

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 5. WRZESNIA 1797 R. WE WTOREK.

Z Londynu 18 Sierpnia

Onegdaj przybył tu kuryer z depeszami od Lorda *Malmesbury*, a razem przywiózł urzędową kopią traktatu pokoju między Francją i Portugalią zawartego. — Gdy do *Dover* przy płynął zaraz zabroniono wszelkiej komunikacji z okrętem na którym się znajdował, dla tego iako się dorozumiewamy, ażeby wiadomość o pokoju między Rzplitą Francuzką i dworem Lizbońskim nie pierwej do publiczności iak do rządu doszła, lubo ją już w gazetach Francuzkich wyczytaliśmy. — Zasady traktatu pomienionego mają być następujące. — Francya co do handlu tych samych pożytków używać będzie co W. Brytania, niektóre Portugalskie kraje w Ameryce południowej będą Rzplitey odstąpione. Portugalia obowiązuje się w ciągu terszniejszey wojny najwyższą neutralność zachowywać &c. (inne warunki zgadzają się z temi, które dawniej już wyraziliśmy.)

Pokoy ten potajemnie i bez wiedzy naszego rządu zawarty, w ten czas już był w robocie kiedy Parlament na zapłacenie 200,000 funtow dworowi Lizbońskiemu iako subsidium pozwolił, (z których 70,000 w różnych potrzebach wojennych niedawno przesłano) i wielkie tu niewkontentowanie sprawił — Niektórzy rozumieją jednak, że to jest dobrym znakiem i niejako wieszczbą przyszłego pokoyu, lecz więcej jest utrzymujących, że zerwanie przyjaźni z Portugalią jest nieuchronne i wyprawa przeciw Brazylii

przedsięwzięta zostanie. — To niezawodną jest rzeczą, że traktat ten bardzo jest pożytecznym dla Rzplitey Francuzkiej, a dla nas szkodliwym, bośmy nadspodzianie utracili w Krolowej Portugalskiej ostatnią aliantkę, na której pomoc spuszczaliśmy się. — (Jedna z gazet Niemieckich pisząc o tym czyni uwagę: — „tak to bywa kiedy kto nadto zaufa stałości Dam.”) Będące w naszych portach różne okręty mające z potrzebami wojennymi płynąć do Portugalii kontr-ordynans dostały.

Jak tylko depesze od Lorda *Malmesbury* odebrano, natychmiast Ministrowie ziechali się do miasta i odprawiali konferencyę przez trzy godziny. — Lord *Gower* który tu onegdaj przybył zapewne depesze odpowiednie do *Lille* powiezie. — Wysłano także depesze do Posła naszego w *Lizbonie*. — Przed sessją stanu Minister Portugalski kawaler *Almeida* długo bardzo z naszymi Ministrami konferował.

Negocjacye o pokoy w *Lille* bardzo swolna idą, i tym się cieszyć musimy, że przeszły pokoy dopiero po 9 miesięcznym traktowaniu w *Paryżu* był zawarty.

Pisma oppozycyjne zawierają, że *P. Pitt* nie chciał oddzielnego pokoyu z Francją zawierać, lecz złączenie z swoimi aliantami. Dyrektoryat Wyki znając jego delikatność, oderwał od W. Brytanii wszystkich jej aliantów, tak iż sama teraz traktować może.

Słychać, że w przyszłości alians nawet między Rzplitą Francuzką i Portugalią ma przyść do skutku. — Gdy o pokoy

iu między temi dwoma Mocarstwami wiadomość odebraliśmy, zaraz papiery publiczne i. od sta w kredycie upadły.

Na Pana *Nagel* Kapitana fregaty naszej *Artois* o 38 armatach, która przy brzegach Francuzkich rozbiła się i innych officerow morskich na niey służących ma być sąd wojenny złożony na wojennym okręcie *Royal William* w *Spithead* będącym. Fregata rzeczona była zupełnie nowa i dopiero ją w r. 1794 na morze z warsztatu spuszczoneo.

Cała siła zbroyna w Irlandyi składa się teraz z 40,000 regularnego woyska, 24,000 milicyi krajowej i 34,000 ochotników, w ogóle 98,000 ludzi. — We wtorek Krol nasz z corkami odprawił podróż na morzu przy brzegach *Weimouth* na fregacie *Fiorenzo*. Po skończonym obiedzie rodziny Krolewskiej, maytkowie tańcowali na pokładzie okrętowym ulubione bardzo w Anglii tańce Szcockie. Morscy żołnierzy stali wedwa rzędy uszykowani mając na swych ramionach szeroką niebieską wstęgę, na ktorej szrodku był herb Krolewki z napisem: „*God save the King*„ między a lwami ze złota wyszywanemi.

Z 11 delegowanych maytkow okrętu wojennego *Weimouth*, 4ch w ostatni poniedziałek powieszono, przed śmiercią żądali jeszcze po szklance wina, na co natychmiast zwierzchność zezwoliła. Inni 7 zapewne darowanie kary otrzymają.

Wdowa *P. Burke* dostała od urzędu Kanclerskiego zlecenie, zapobieżenia wydrukowaniu dzieł nie własnych nieboszczyka, a pod jego imieniem wydawanych. Pozostałe po nim prawdziwe jego pisma, mają być od niektórych przyjaciół do druku podane.

Zdobyte na Hiszpanach przy przyładku *S. Wincentego* liniowe okręty *San Joseph*, *Salvador del Mundo*, *S. Nicolas*

i *Santo Isidore* są już wyreparowane i składają część naszej floty przy *Cádiz* krążącey, a potrzeby swoje dostającey z *Gibraltaru*. —

Wiadomość że Parlament w czasie zwyczajnym zgromadzi się, dla pozwolenia summ nowych na dalsze prowadzenie wojny, potrzebnie jeszcze potwierdzenia.

Pakiebot, *The Express*, z *Cuxhaven* do *Jarmouth* płynący, był ścigany w drodze od Francuzkiego Kapra lecz szczęśliwie przed nim uszedł. — 6. Francuzkich fregat, które pod Admiralem *Cercey* do *Batavia* przybyły, po ukończoney tam naprawie popłynęły do *Isle de France*. — Do *Portsmouth* zawinęła fregata *l'Espion* z 45. ludzmi, którzy się na niey zbuntowali, a teraz do sądu oddani będą. — Hollenderki kaper *Cendracht* o 10 armatach z dwoma zdobytymi przez niego okrętami od naszej fregaty *Proserpine* wzięty, do *Leith* przyprowadzony został.

P. Browne z *Cumberland* odprawiwszy podróż do wewnętrznych Afryki narodow powraca teraz do Anglii. Zwiędził on więcej jeszcze okolic tej części świata niżeli *P. Bruce*. Z doniesień od niego tymczasowie przesłanych wiemy, że jeszcze widzieć można w części sławny kościół *Jowisza Ammon*. Opisanie osobliwszey podróży *P. Browne* będzie potym drukowane.

Na wyspie *S. Dominika* nieiaki *la Course* utrzymywał ciągłą korespondencyą z kommissarzem Francuzkim *Victor Hugues* w celu poddania tej wyspy Republikanom, gdy żołnierz jeden to wydał, *la Course* powieszony został. umierał wesoło mówiąc, że swey Oyczyźnie znaczną przysługę zrobić miał. Eskadra *P. Pellew* z 3. wojennych okrętow, po krążeniu przez czas nieiaki w okolicy *Breštu* do *Falmouth* powróciła. —

Słychać że Hiszpani znaczną flotę w *Carthagena* uzbrowili dla przymuszenia naszej do odstąpienia od *Cadix*. — Spodziewana dawno *Baltycka* flotta kupiecka do *Hull* zeszęgo wtorku zawinęła. — 3. Kapry Francuzkie krążą na wysokości morza przy *Berwiele* i wiele handlowi naszemu przez zabieranie okrętów szkodzą.

Generał *Abercromby* pisał do Zgromadzenia generalnego w *Barbadoes* z oznajmieniem, że jego Monarcha życzy sobie utrzymywać nawet w czasie pokoju znaczną siłę zbroyną na wyspach należących do W. Brytanii, dla tego widzi byż potrzebą, ażeby trzecia część tego wojska z murzynow składała się, co przez uprzedzenie za niebezpieczną rzecz w tej części świata poczytywano. Lecz to są ludzie wierni, którym zaufać można i mogący znieść łatwiej tamtejsze klima jak Europejskie wojska. Prosi przeto, ażeby zgromadzenie okoliczność tę z wolą Króla i Ministrów zgodną, gruntownie rozważyła, on zaś z swojej strony chce się we wszystkim, w czym tylko może do skuteczenia tego przyłożyć. Murzyni mają być zawsze pomiędzy 2 trzecie części Europejczykow pomieszani. Zadne miejsce większej wagi im samym nie ma być powierzono. &c.

Parlament Irlandzki nie wiele będzie miał do czynienia przy pierwszym swoim zgromadzeniu się, pozwoiliwszy albowiem Ministróm na wydatki 500,000 funtów (20,000,000 zł. pol.) ma być rozpuszczony i dopiero w środku Stycznia zgromadzonym zostanie.

Listy z *Lizbony* pod d. 2 Sierpnia donoszą, że jeden Brabantczyk imieniem *Segré* będący dawniej w służbie rządu Hiszpańskiego w *Afryce*, wzięty tam do aresztu został. W nocy poderżnął sobie

gardło. W papierach jego znaleziono plan konspiracyi, mającej byż w krotce przeprowadzonej do skutku, a zamierzającej na zabicie Królowey i całej iey familii. Jak tylko wiadomość o jego przytrzymaniu rozeszła się, Posel Hiszpański żądał, ażeby mu jako poddany jego narodu był wydany, lecz dwor odpowiedział, że to być nie może i że interes ten wymaga bezpośredniej korespondencyi między dwoma dworami. — Stosownie do ostatnich wiadomości z *Lizbony* Królowa Portugalska zupełnie teraz wyzdrowiała.

Z *Paryża*, 18 Sierpnia.

Mimo obawy nowych zamieszkań, i różnych wieści o mających nastąpić odmianach, nic tu jednak znacznego nie stało się, wszyscy ministrowie są na swych miejscach i spokoynść w naszym mieście jest nienaruszona. — Nowy Generał wojsk wewnętrznych Rzpltey *Angereau* wszelkiej staranności dla iey utrzymania dokłada, tak np. w tych dniach wydał rozkaz do wojska, ażeby się nie ważyło napaść na żadnego Obywatela z powodu ubioru, gdyż w tych dniach zdarzyły się pewne zatargi z powodu czarnych chustek noszonych na szyjach i czarnych kołnierzy na frakach. — Niektorzy mniemają, że *G. Bernadotte* wkrótce tu przybędzie. W Radzie 500. bojażni jakoby ciało prawodawcze było zagrożone znacznie ustaje. Gdy na sessyi d. 15 Obywatel *Fargues* na nowo mówił o spisku przeciw reprezentantom ludu dopominał się, ażeby Poselstwo do Dyrektoryatu wysłane zostało z żądaniem rapportu względem tegoż różniejszego stanu *Paryża*, odpowiedział mu Ob: *Berenger*, że w takowej rzeczy przekonywających dowodów potrzeba, starajmy się (rzekł) przez światłe prawa zasługiwać na publiczne zaufanie. — Jeżelibyśmy w tenezas byli zaczepiani a

gwarancya konstytucyjna nie była dostateczna, zostanie nam naturalna obrona, zgromadziemy w około nas dobrych Obywateli i spiskowi będą zniszczeni, teraz zaś, gdy dostatecznych nie masz dowodów przystąpmy do dziennego porządku, na co powszechna zgoda nastąpiła.

Słychać, że *G. Ferino* przyjaciel *G. Moreau* z służby oddalony został, niewiadomo dla czego. Wielu dziennikarzew podało projekt, ażeby go ciałem prawodawczym komendantem swojej gwardyi mianowało.

Wczoraj Rada 500 uchwaliła, że osoby wojenne w przypadku wykroczenia nie przez Dyrektoryat, lecz od sądu kasowane być mają.

Ministrowie nasi pracują bardzo pilnie każdy w swoim departamencie. *Plenille* lubo jest w podeszłym wieku ciągle się jednak zatrudnia i wiele już trudnych interesów ułatwił — o wyprawie floty *Bresteńskiey* nic wcale nie słychać. Minister wojny *Scherer* wydał do kommissarzów przy armiach rozkaz, w którym wyraził, iż idąc przykładem swojego poprzednika, chce użyć wszelkich środków do utrzymywania porządku, oraz oszczędności i dla tego we wszystkich co się tycze stanu wojska dokładnych żąda raportów, kończy zaś temi słowy „powiedźcie wszystkim, że jako lubię świsłych, czynnych i poczciwych administratorów, tak wykraczających surowo karać będę.”

Część brzegów dawney Brytanii zagrożana często od Anglików do mocnego stanu obrony przyprowadzona została, od tego czasu nie widać w tamtey stronie nieprzyjacielskich okrętów.

Pokoy z Portugalią po wysłuchanym raporcie przez deputowanego *Debonniers* od Rady 500 potwierdzony został. — Słychać, że kommissya do roztrząsania tego

pokoju wyznaczona miała wprzody konferencyą z ministrem interesów zagranicznych i podziwił mu swoje oświadczyła, że wprzody względem tego pokoju iak innych czyni raport, na co iey *Talleyrand Perigord* odpowiedział, że Dyrektoryat o tym szeregowniey myśli, ażeby od Anglii wszystkich oderwał alliantów.

Będący tu Minister Sardyński *Hrabia Balbo*, dostał listy od Dyrektoryatu do Generała *Buonaparte* umacniające tego woda, ażeby Królowi Sardynii dla utrzymania się na zagrożonym tronie był pomocny. Wiadomo jest, że *Buonaparte* przyrzekł bronić tego monarchy, co wraz z roztropnemi środkami rządu, tamże zamieszaniom w Piemontcie położyło.

Gen. Angereau przywiozł z sobą z Włoch korespondencyą aresztowanego Hrab: *Antraigues*, która sposob myślenia wielu osob wyjaśnia.

Minister wewnętrznych interesów wydał pismo do kommissarzów rządowych w departamentach, ażeby młodzież będąca w wieku pierwszey rekwizycyi niezwłocznie się do wojska udała. — Rozgłoszono, że w *Bordeaux* krwawe były zamieszania. *Gen: Moncey* kommanderujący dawniey przeciw Hiszpanom w 1500 ludzi forsownym marszem tam udał się, lecz wszystko znalazł w zupełney spokojności. — Emigranci znajdujący się na okręcie który się przy brzegach *Calais* rozbił, otrzymawszy swą wolność wsiedli na statki dla popłynienia do krajów neutralnych, między niemi Xiążę *de Choiseul* znajdował się. — Towarzystwo zwane *Filantropow* miało onegdaj sessyą w dawnym kościele *Panny Maryi*. — Stosownie do wiadomości z *S. Domingo* odwołany z tamtąd kommissarz rządu *Santho-nax* i inni officerowie skassowani od niego zostali.

Dywizye armii Włoskiej adresa swoje przesyłały także do administracyi departamentowych, dla podania ich do wiadomości powszechney. Niektóre administracye mocno na to odpisały. Tak administracya departamentu *Rhone* w piśmie z *Lugdunu* do *Gen. Berthier* datowanym wyraziła, jak mylnie były przełożenia uczynione armii Włoskiej względem anarchii we Francyi. „Rzplita (znayduje się w tym piśmie) zagrożona jest tylko od 30 tysięcy dzieci swoich, które w mylnym zdaniu przez potwarz wrażonym, mówiły o przejściu Alpów dla zapalenia w oyczynie pochodni domowey wojny. — Pismo to czytane wczoray w Radzie 500, osądzono być godnym chwalebney wzmianki w protokule.

Projekt deputowanego *Emery* podany d. 14 w Radzie 500 względem uwolnienia od sekwestru dobr należących do rodziców lub krewnych emigrantów, przyjęty został.

Wczoray deputowany *Simcon* rzekł w radzie 500. „Každy się na to zgadza, że koniecznie potrzebną jest rzeczą, obostrzyć nieco wolność druku. W jednym miejscu ogłaszają zbrodnie *Gen. Buonaparte* i innych wodzów, w drugim projekta do dekretu oskarżenia przeciw Dyrektoryatowi lub obydwom radom ciała Prawodawczego, któryż rząd ostać się może, jeżeli jest spotwarzany i winnego mu uszanowania nie oddają. Na złe używanie wolności druku pomnaża niezgodę i do wojny domowey podnieca. Żądam, ażeby deputacya z 5ciu osob złożona wykroczenia przeciw wolności druku iśniej wyłuszczyła. Projekt ten przyjęty został.

Ob. Dufresne imieniem kommissyi wydatków uczynił w radzie 500 rapport względem interessow skarbowych. Przyehody w roku 5tym (mówi) 492 mil-

lionow wynosić mają, wydatki zaś 437 a zaty m ieszcze się 55 millionow w skarbie zostanie. Rapport ten wraz z projekta- mi odmiany do kommissyi skarbowey odesłano. — Deputowany *Fresnel* podał w tych dniach projekt ażeby na rzecz skarbu lasy narodowe sprzedać, i pożyczkę otworzyć, co do kommissyi do roztrząśnienia odesłano.

Z Paryża 18. Sierpnia.

Jak daleko zaydą niesnaski między ciałem Prawodawczym i władzą wykonawczą nie można tego przewidzieć. Zamało ieszcze strony te ufają sobie, ażeby szczerę pogodzenie się nastąpić mogło. Kiedy uważać będziemy rzeczy w widoku republikanow, to zaprzeczyć nie można, że wielka liczba członków rad obydwóch republikancki swoy sposob myślenia w podeyrzenie podała. Właściwych rojalistow mało się bardzo nayduie, lecz sprawiedliwa jest zrobiona przez *Ob. Poulitier* uwaga, że ich ra już jest za wiele, gdy większością kierują. Prawda, że wiele osob ciała prawodawczego, nie chce powrotu dawnego rządu, lecz tak przeciw innym patryotom i republikanom pracują, iż zdaje się, że chcą Rzplite obalić, a wielka liczba kollegow zupełnie jest do nich przywiązana. Dziwić się zaty nie potrzeba, że Dyrektoryat powziął obawę, dziwić się nie można, choćby nawet w istocie woysku zgromadzić się rozkazał, dla postawienia się w przywoitym stanie przeciw ciału prawodawczemu, t.k jako to przeciw władzy wykonawczej uzbraja się; dziwić się nie wypada, jeżeli w wydanych przez woysko adressach zagrażać każe, może dla tego, ażeby dać powod obydwom Radom do żalenia się i otrzymania okazji oświadczyć się iawnie; dziwić się nie należy, że przywołał *G. Augereau*, ktorego same nazwisko jest pe-

strachem dla fałszywych republikanów. Wiadomo jest, że *Angereau* będąc ostatnią razą w *Paryżu* i znalazłszy znacznie nadpsuty sposób myślenia republikancki oświadczył, iż nie zaręcza aby podobne czynności jak w *Vendemiaire* nie nastąpiły i potrzeba będzie, ażeby do *Paryża* powrócił, a nawet dosyć głośno powiedział, iż jeżeli go Dyrektorowie wkrótce nie przywołają, to sami są zdraycami. — Teraz *Angereau* komendantem wojsk wewnętrznych mianowany został, przeto *Laharpe* sprawiedliwie w swym dzienniku wyraża, że odpowiedź Dyrektoryatu na wszystkie zaskarżenia ciała prawodawczego bardzo jest lakoniczna i zamiast wszelkiej odpowiedzi, Generałowi *Angereau* do *Paryża* przybyć kazał. Zapewne są to tylko zagrażające przygotowania bez szczerzej chęci ston obydwóch do zaczepki. Przynajmniej siła ciała prawodawczego nie byłaby dość wielka. Choćby nawet *Pichegru* był na jej czele, jednak jej gwardya, jest za słaba w porównaniu z wojskiem, które na pierwsze skinienie Dyrektoryatu tak od okolic *Brestu* iako armii *Sambry* i *Mozy* do *Paryża* zbliżyłoby się. A nawet i tego władza wykonawcza nie potrzebuje, gdyż obywatele przedmieściow *S. Antoine* i *S. Marceau* w każdym momencie są w pogotowiu pośpieszyć jej na pomoc. — Na to wsparcie zdaje się, od dawnego czasu nie uważano, a jednak jest bardzo wielkie. Wiemy z pewnością, że te przedmieścia zupełnie są za Dyrektoryatem; nie tam przeciw niemu mówić nie można, ani co drukowanego przedawać lub na murach przyklepać. Przed temi ludźmi i przed wojskiem, któremu władza wykonawcza ufać może, musiałaby bez wątpienia ustąpić korpusy strzelców i grenadierów na projekt Gen. *Pichegru* erygowane choć-

by nawet wspierane były od emigrantów, którzy powrócili i przeciwnych Dyrektoryatowi — Kto uważał lud d. 10 Sierpnia, łatwo mógł poznać sposób jego myślenia. Lud ten, który przed rewolucją był wzgardzony, okazał się dnia tego w całym swym antuzyzmie dla rządu, ni w najwyższym stopniu mową Prezydenta Dyrektoryatu był zapalony. W istocie coraz bardziej okazuje się, że lud zna dokładnie komu ma przypisywać, swoy terazniejszy, oddalenie pokoju, niedostatek funduszow dla rządu, cyrkulujących pieniędzy &c. — Nowa trzecia część deputowanych ciała Prawodawczego coraz w większe wpada podeyrzenie.

Z Hagi 22 Sierpnia.

Wczoray Prezydent konwencyi narodowej oznajmił, że większość ludu *Batawow* plan konstytycyi odrzuciła. Zapewniają, że tak decydujące jej nie przyięcie wielki wpływ mieć będzie na terazniejszych deputowanych. Pismo jedno pod tytułem: *Błyskawica polityczna* utrzymuje, że między innemi Reprezentanci *Schimmel-pennink*, *Bikker*, *Luyken* i *Hartog* uważani iako najmocniejsze podpory partyi umiarkowanych, która naywięcej przykładała się do napisania odrzuconey teraz konstytycyi, nie chcą już należeć do nowey konwencyi. — Niezawodną jest rzeczą, że dla tego odrzuconą została, iż nie była dosyć demokratyczną.

Admirał *de Winter* krążył w tych dniach z 7 fregatami, kutterami &c. przed *Texel* dla oddalenia od portu Angielskich okrętow. D. 18 spotkał flotte nieprzyjacielską o 25 lub 26 żaglach, między ktorými było 20 okrętow liniowych, i przed tak przemagającą siłą cofnął się. Dla bezpieczeństwa przeciw raptowney napaści eskadra nasza stoi pod

zasłoną bateriów. — Gdy Prezydent *Toip* w piątek urzędowanie swoje skończył, zapewnił konwencyą narodową, że matkowie i wojsko na flocie w *Texel* w najlepszym się stanie znajdują, mało bardzo chorych między sobą mając. — Słychać, że *Admirał de Winter* stara się o uwolnienie siebie z służby, do czego są mu powodem dwie od wydziału marynarki wydane rezolucye.

Od granic Włoskich z 1 Sierpnia.

Nowy rząd Genueński kazał wynieść z wspaniałej sali wielkiej Rady statui szlachty, a na to miejsce postawić posąg *Krzysztofa Kolumba* sławnego odkryciem Ameryki, któremu oyczyzna jego od 300 lat takiego honoru nie okazała. — Deputowani wysłani od lenności Rzeszy w okolicach *Genui* leżących z żądaniem przyłączenia ich do Rzeszy *Ligurow*, przyjęci byli z wielką radością i pocałowaniem ich braterskim przywitano. — Dobra emigrantów bywszych szlachty gdy do swej oyczyzny na czas oznaczony nie powrocili, na skarb są wzięte.

Francuzi transportują nieufannie wiele amunicyi wojennej do *Fryolu Weneckiego*. — Słychać, że w *Bassano* odprawiać się będzie kongres wszystkich administracyi ziem stałych.

Z *Turyngu* pisano pod d. 6. Sierpnia. „Nie było tak łatwo uspokoić zamieszania w *Novarra* iak w *Asti*. Insurgenci lubo w małej liczbie, porobiwszy fortyfikacye, z największym się mężem broniłi. Wojska Królewskie wiele utraciły ludzi, i dla zapobieżenia znaczniejszemu krwi rozlewowi, otworzono droge przez którą reszta insurgentów w kraj *Cisalpini*ski schroniła się.

Listy z teyże stolicy d. 8 pisane zawierają. „Wszyscy cudzoziemcy od roku w *Piemencie* bawiący, stosownie do wy-

roku Królewskiego z *Turyngu* w 3 dniach, a z *Piemontu* w 8 wyjechać powinni. — Dowódzca Insurgentów w *Asti* *Patron Avio* sam sobie życie odebrał. — *Lombardowie* i *Genueńczykowie* należący do buntu i z bronią w rękę w naszym kraju zachwyceni śmiercią są karani. — Dla przekonania się o sposobie myślenia obywateli naszego miasta wybrano pewną część ludu, która w nocy po ulicach biegając wołała „Wolność koledzy, teraz czas połączenia się „Nikt się jednak do nich nie przyłączył.

Francuzi przyaresztowali w *Wenecyi* zbior kosztowny obrazów, statui &c. należący do *Posła Angielskiego*.

Municipalność *Werony* następujący wyrok d. 5. Sierpnia podpisała — „Gdy Obywatel *Jerzy Giusti* nie przestaje pomimo przestrogi często odbieranych, iżyć rząd ludu i równość — gdy zamiast nazywania się obywatelem, tytuł *Hrabiego* sobie przywłaszcza, gdy codziennie swoim służącym powiada, iż pochodzi z iednej z nayszczyniejszych familii *Rzymskich*, a co gorsza zawsze się na rząd ludu uskarża, dla tego, że już nie może tytułu *Hrabiego* od swych żądać współ-obywateli, przeto skazujemy *Op. Giusti* dla jego poprawy na karę stu cekinów (więcey 1,800 zł Pol:) które mają być użyte na postawienie statui wolności na zielonym placu. — Dekret ten ma mu być przeczytany w przytomności wszystkich tego sług przez naszego sekretarza. — Potwierdzone od *G. Vardier* Francuzkiego kommandanta w *Prowincyi Werony*.

Listy z *Mediolanu* donoszą, o nieufannym opatrywaniu twierdzy *Mantui* we wszystkie potrzeby wojenne i żywność a to na rozkaz *G. Buonaparte*. — Poprawiają tam ciągle fortyfikacye, iak gdyby do oblężenia wkrótce przyiść miało.

Z Mediolanu 12 Sierpnia.

Minister tymczasowego rządu Weneckiego Ob. Battaglia podał już Dyrektorowi Rzpłitey Cisalpińskiej urzędową notę, w ktorej wyraża żądanie Wenetów w cielenia ich krain i wszystkich Prowincyi do naszej Rzpłitey. Dyrektoryat nasz oświadczył na to swoje zezwolenie, przyrzekł wszystkie ułatwić przeszkody i najsilniejszego starania przyłożyć, dla dogodzenia zamiarowi zobopolnie pożytecznemu.

Od granic Szwajcaryi 16 Sierpnia.

W kraini Gryzonow familia Salisow szczególnie przykładała się do pozwolenia Waltelinom równych praw i wolności jakich Gryzonowie używają. Familia ta ma naysnaczniesze swe dobra w Waltelinie, a że mieszkańcy tego krainu wszystką własność Gryzonow zasekwestrowali, bez takowego więc kroku byłaby im bez wątpienia utracić. — Wielką mamy nadzieję, że w tamtych stronach zupełną spokojność przywrocona zostanie. Postępowanie G. Buonaparte w tej okoliczności, w całych Szwajcarach jest powszechnie chwalone. Jemu jedynie przypisują, że przez swe starania zapobiegł rozpoczęciu się nieprzyjacielskich kroków. — Listy z Lugano zawierają, że Margr. de Gallo do Udine przybył i pokoy z Austryą ostateczny wkrótce podpisany zostanie.

Z Inspruka 10. Sierpnia.

Arcy Xiężna Elżbieta po pięcio-miesięczney niebytności przybyła tu dziś w południe, otoczona stanami prowincyi i osobami Magistratu, ktore o 2 stacy naprzeciw niej wyjeżdżały.

Z Heidelberg 14 Sierpnia.

Rewolucyjne towarzystwa z tamtej strony Renu ciągle namawiają mieszkańców, ażeby się przyłączyli do Rzpłitey Francuzkiej, a nawet duchowni Niemiec-

cy czytają ich manifesta i pisma na ambonach. W Trewirskim jedno z tych towarzystw ma własną drukarnią.

Z Wetxlaru 17 Sierpnia.

Gen: Hoche będąc słaby używa kąpieeli ciepłych. Wodz ten uwolnił nasze miasto od wszelkiego dostarczania żywności na przyszłość. Kwatera główna zapewne tu ieszcze zostanie.

Z Frankfortu 19. Sierpnia.

Woyska Cesarzkie w Moguncyi będące marszerują teraz do obozu pod Schwetzingen. — Wielu utrzymuje że Hrabia Cobenzl iadący z Wiednia do Lille, ma tam traktować o zamianę Bawaryi. — D. 12 t. m. Elektor Trewirski do Augsburga przybył. Zaden kuryer nie przywiozł urzędowney wiadomości do Schwetzingen o ukończeniu pomyślnym negocyacji we Włoszech (tak jako dawniej gloszono) wielu jednak mniema, że to nie zadługo nastąpi. To także uważanym jest powszechnie, że teraz kuryerowie prosto z Wiednia do Paryża przez Strazburg są posyłani.

Z Kopenhagi 22. Sierpnia.

Przeznaczony do Moskwy, Duński Poseł Blome popłynął na naszej fregacie do Peterzburga. — W tych dniach zawinęła do naszego Portu fregata Rossyiska i słychać, że wkrótce za nią przypłylnie Eskadra do Anglii przeznaczona. — Dey Algierski miał oświadczyć swoje życzenie, ażeby mu Dania i Szwecya po 1. fregacie o 40 działach w podarunku przysłały.

Z Sztokłomu 15 Sierpnia.

Rossyiski Ambassador Baron Budberg wkrótce z tąd odiedzie, miejsce jego zastępować będący sekretarzem legacyi w Kopenhadze P. Wasilieff w charakterze sprawującego interessa. — Sekretarz legacyi naszej w Anglii P. Silfwerhielm przybył tu niedawno z Londynu.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 5. WRZESNIA R. 1797. WE WTOREK.

Z Fulda 19 Sierpnia.

W tym momencie przejeżdżający tędy kurjer przywiozł wiadomość z Saxonii o zaślubieniu się Króla Szwedzkiego z Xiężniczką Fryderyką *Badeńską*. Xięstwo *Badeńscy* powracając do *Carlsruhe* przejeżdżać tędy wkrótce będą. Małżonka Króla Szwedzkiego jeszcze przed zimą ma się udać do *Sztokolmu*.

Z Berlina 21. Sierpnia.

W przeszłą sobotę to jest d. 18 t. m. przyjechali tu Hrabowie *Piper* i *Moerner* od dworu Króla Szwedzkiego i tegoż dnia wraz z doktorem *Runge* do *Stralsundu* udali się. Król tymczasem przybył do *Potsdamu* incognito, przypatrywał się Wachtparadzie i obiadował z Najjaśn: Królem Jegomością w *Sans souci*. — Koło wieczora w towarzystwie G. L. *Taube* i Szambelana *Moellersvaerd* do *Berlina* pojechał.

Z Berlina 22. Sierpnia.

Hrabia *de Haga* onegdaj wieczorem o godzinie 10 z *Potsdamu* tu przybył. Wczoraj po południu oglądał fabrykę Porcelany obiadował u N. Królewici za następcy tronu, potem odwiedził Xiążęcia *Henryka*, a u Xięcia *Ferdynanda* iadł wieczorą w *Bellevue*. W nocy w towarzystwie tylko iednego Szambelana w dalszą puścił się drogę: przez swe grzeczne postępowanie, połączone z powagą wszystkich sobie serca pozyskał. W *Stralsund* był iutro spodziewany, miał tam i lub

z dni zabawić, a potem do *Sztokolmu* powrócić (W *Lipsku* Król ten był pod imieniem podpułkownika *Sanof* nie zaś Hrabiego *Eckeblad*, dopiero tam powrociwszy nazwiska Hrabiego *de Haga* używać zaczął.)

Z Wiednia 16 Sierpnia.

Wczoraj przybył tu kurjer z *Włoch*, a z depeszow iego dwor bardzo był kontent. Dziś wstrzymano wszystkie liwerrunki żywności, to tylko co już było naładowanym ma być transportowane. — To wszystko uważamy, iako znak dobry mającego wkrótce nastąpić ostatecznego pokoju.

Na wdawanie się Dyrektora Francuzkiej Rzpłtey Ob. *Barthelemi* za Generalem *de la Fayette*, dwor nasz zezwolił wprowadzić na iego uwolnienie, lecz pod warunkiem ażeby się z *Ołomuńca* do *Ameryki* udał. — Po takowey odpowiedzi kurjer Francuzki będący tu w tym interesie, Ob. *Louis* udał się do niższej Saxonii dla umowienia się w tej mierze z będącym tam Konsulem Amerykańskim. —

Względem miejsca, gdzie się Kongres o pokoy Rzeszy z Francją ma zgromadzić, jeszcze się nie ułożono, domyślamy się, że to w *Frankforcie* albo *Ulm* nastąpi.

Powracający z *Londonu* Poseł *Turecki* zabawił tu 2 dni u będącego przy naszym dworze, a potem się w dalszą podróż do *Konstantynopola* udał. — Pod-

pułkownik *Williams* mający marynarkę Cesarzką na morzu Adryatyckim kommanderować, do *Tryestu* przybył.

Z Mediolanu 22 Sierpnia.

Ogłoszono tu następujące listy *G. Buonaparte* i kawalera *Priocca* pierwszego Sekretarza stanu Króla Sardyńskiego. List *P. Priocca* do *G. Buonaparte* z *Turynu* dnia 21 Lipca 1797.

Obywatelu Generale!

Okazały się nieiakie symptomata insurrekcyi w *Fossano* i innych okolicach; przyczyny oney zdają się być przypadkowe, mogłyby jednak ważne za sobą pociągnąć skutki, gdyby temu w prędkie niezaradzono. Z dwoiakiego powodu donoszę ci o tym Obywatelu Generale: najprzód abym ci okazał nowy dowód ufności rządu Króla mego; i przytym uwiadomił, iż lubo Król przedsięwziął użycie najłagodniejszych środków końcem przywrocenia spokoyności, może jednak będzie przymuszony okazać jaki rygor dla zastraszenia tych, ktorzyby się wzbraniłi zwrócić do swych obowiązkow. Król JMŚc jest przekonany, iż gdy okoliczności przywiodą go do przedsięwzięcia krokow energicznych, rząd Francuzki nie będzie ich poczytywał za przeciwne przyjaźni dla Rzpltey Francuzkiej którą statecznie utrzymywać pragnie, owszem uyrzy w tym jedyny cel usmierzenia malkontentow i przywrocenia w kraju spokoyności tak potrzebney dla obu rządow stosownie do zobopolnych zamiarow.

Położenie *Fossano* na lewym brzegu *Stury* uczyni może potrzebnym wysłanie części woyska za dawną linią demarkacyjną w odległości mil 4 od fortec przez Francuzow zajętych. Gdy o takowym kroku Generał kommanderujący jest wczesnie uwiadomiony, mamy nadzieję, iż temu nie zabroni, ale nawet iż żadney pomocy malkontentom dawać nie będzie.

W końcu Król JMŚc spuszcza się zupełnie Ob. Generale na twoją otwartą szczerosc i prawosc sentymentow, i spodziewa się w krotce doniesć o przywroceney w całym kraju spokoyności.

Mam honor być z wysokim uszanowaniem &c. *Damiano de Priocca.*

Odpowiedź Gen: *Buonaparte* z główney kwatery w *Medyolanie* d. 22 Lipca.

Nie widzę w tym żadney nieprzyzwoitości kiedy dla utrzymania porządku i spokoyności w krajach Króla JMci poszlesz woysko na linią demarkacyjną. Dalem wyraźne rozkazy aby garnizony rozmaitych miast ktore zajęliśmy, nie mieszały się w żaden sposob do wewnętrznych kraju interessow. Nie miey wątpliwości o chęci moiey przyłożenia się do tego wszystkiego co być może miłym Królowi JMci i do utrzymania spokoyności w Państwach iego. *P. Borghese* doniosł mi, iż Król JMŚc chciałby sprowadzić z krajow od woysk Francuzkich zajętych pewną ilość zboża. Z ukontentowaniem zezwalam na to, tymczasem upraszam abyś wierzył, że jestem z szacunkiem &c.

(podpis) *Buonaparte.*

List drugi Kaw. *Damiano Priocca* do Gen:

Buonaparte z *Turynu* 22 Lipca.

Obywatelu Generale! Minister interessow zagranicznych *Testi* doniosł mi o ustanowieniu Rzpltey Cisalpińskiej. — Odpowiadam mu natychmiast w sposob utrzymujący zgodę i harmonią między dwoma Rządzami. Ponieważ Ob. Generale pragnąłś żywo, aby Rzeplta od rządu naszego była uznana, śpieszę się więc z uwiadomieniem go o tym, z tąd poznasz, ile poważam rady tve i przywiązanie do dobra kraju tego. Niestety okoliczności, w ktorych się znajduiemy, codziennie krytyczniejszemi stają się, a malkontenci z coraz większą zuchwałością burzliwie czynią poruszenia. Dla tego,

jeżeli Ob. Generale osądzisz potrzebą ogłosić publicznie, że Rzplita Francuzka daleka jest od zezwolenia, aby malkontenci chlubić się mogli z pomocy Agentow iey lub Rzplitey Cisalpińskiej, wiele mnie z obowiąziesz tym nowym dowodem swej przyjaźni, na ktorey kontynuacją zasługiwać wszelkiemi sposobami usiłować będę. P. Rossi będzie miał honor przelożyć ci dokładnie stan kraju tego, zaleciłem mu, aby się dla ułatwienia korespondencyi, w bliskości głównej kwatery znajdował, i proszę, abyś go przyjął łaskawie, ile razy będzie miał z nim do mówienia o zaufaniu naszym w rzetelności Rzplitey Francuzkiej i szanowania, z którym zostaie &c.

Gen: Buonaparte odpowiedział P. Priocca, że może kazać wydrukować i ogłosić list, który d. 9 Lipca pisał do Hrabi de Marsan (List ten poniżej jest umieszczony,)

Trzeci List Kaw: Priocca do Gen: Buonaparte.

Z Turynu 1 Sierpnia.

Ob: G. nieskończenie wdzięczny za przykroczenie się twe do wewnętrznej spokojności kraju tego, powinienem ci donieść, iż byłaby zupełną, gdyby złoczyńcy połączeni w większej części w kraju Genueskim, nie korzystali z rozruchow w prowincyach sąsiedzkich. Widząc, iż z ukontentowaniem odbierzesz wiadomość o energii Piemontczykow użytey przeciw złoczyńcom, podchlebiam sobie, iż wkrótce będę mu mógł donieść o zupełnym przywróceniu porządku i spoboyności na granicach. Upraszam, abyś zaufał dobrej wierze Króla i przyjaźni iego ku Rzplitey Francuzkiej &c. &c.

Odpis Gen: Buonaparte z głównej kwatery w Mediolanie d. 1. Sierpnia.

Z radością dowiaduję się, że stan krytyczny w którym Piemont przez czas

nieiaki znajdował się, szczęśliwie przeszedł i że troskliwe rządu obawy ustały. Nie wątpię, że mądrość Króla i Ministrow iego, przywróci zupełnie pokoy wewnętrzny &c.

List Gen: Buonaparte do Hrabi de S. Marsan z głównej kwatery w Mediolanie 9. Lipca.

Odebrałem przesłany mi od WP. list P. de Priocca Ministra N. Króla Sardyni. Stosownie do niego dałem ordynans Generałowi dywizyi Souret i Generałowi kommanderującemu w Cuneo, aby wpuścili do fortec Tortony, Alexandya, Cherasco, Ceva i Cuneo officera od Indzynierow lub artylleryi, ktorego Król JMóść wybrać zechce, dla przeyrzenia mniemanych w tych twierdzach robot, ktore P. de Priocca jak się zdaie w niespokoyność wprawiły. Officerowie wysłani od Króla JMci przekonają go, iż żadnych robot w Piemontkich fortecach nie rozpoczęto, iż kontenci iesteśmy z postępowania gabinetu Króla JMci względem Rzplitey Francuzkiej, i że nietylko żadney z powodu naszego nie należy mieć nie spokojności, ale że ieszcze wszystko co Król JMśc za pragnie czynić będę, dla przyłożenia się do spokojności i szczęścia dworu dającego nam od kilku miesięcy dowody nayszczersze swych ku nam sentymentow. Zadnego kurpusu woyska Lombardow nieposłałem do Piemontu, o czym nawet nigdy nie myślałem. Chciałbym wprawdzie posłać batalion ieszcze do Cuneo, dla ściagnienia do armii 45tey pułbrigady. Ale jeżeli Król JMśc, nie życzy sobie tego, nie będę przytym obstawiał, również jeżeli z iakich Generałow i officerow w krajach iego użytych nie jest kontent, natychmiast ich odmienię. Uwiadomiony, że P. Ranza przez pisma zapalające chciał nakłonić do insurrekcyi kra-

ie Króla JMci i teraz w *Mediolanie* znajduie się, kazałem go aresztować i zaprowadzić do zamku miasta tego. Upraszam WP. abys mi oświadczył, przed swym z *Mediolanu* wyjazdem, cobym mógł uczynić dla okazania Królowi JMci przyjaźni Rzplitey Francuzkiej ku niemu i chęć moją być użytecznym i przyłożyć się do dobra krajow jego i szczęścia jego w szczegulności. *Jeffem &c.*

Od granic Włoskich 16 Sierpnia.

Ostatnie wiadomości z *Mediolanu* pod d. 14 nie donoszą jeszcze o wyieździe Gen: *Buonaparte* do *Udine*.

Jedno z pism publicznych następujący list z *Turyń* zawiera: „Insurgenci którzy się w kraj *Genueński* schronili, połączwszy się i będąc teraz w liczbie 4000, udali się do *Revello* zamku mocnego a dawney rezydencyi *Margrabiow Montferratu*, tam ufortyfikowali się mając ar-

maty i amunicyą, i wydali odezwę donosząc, że nie chcą nic robić ani przeciw rządowi, ani religii ani prywatnym osobom, lecz tylko są przeciw szlachcie. — Rząd wydał już rozkazy do ich rozproszenia.

Z Konstantynopola 30 Lipca.

Ostatni kurjer z *Wenecyi* przywiozł *P. Vendramini* listy kredencyonalne muncypalności potwierdzającey go w charakterze Ambasadora przy Porcie *Ottomańskiej* i *Baila* czyli Konsula i sędziego w *Para* do wszystkich spraw *Lewantu*. *Porta* go jednak za takowego jeszcze nie uznała. — *P. Foscari* jego poprzednik, który się okazał stronnikiem rewolucyi, wkrótce do *Wenecyi* popłynie. — Monarcha *Percki Mahomet Khan* był zabity od jednego z *Xiążąt* swego dworu. Nowy uzurpator ma po sobie mocną partyą. —

Von seiten des hiesigen Königl. Haupt Letterie Einnahme Comptoirs wird hiemit bekannt gemacht, daß die Interessenten so ihre renovations - Loose zur 3 Classe 7ter Königl. Berliner Classen Lotterie noch nicht abgehohlet haben, solches bis spätestens den 8ten dieses Monats thun müssen, widrigenfalls sie ihre Ansprüche auf die darauf fallende gewinne verlieren. Auch sind noch kauf Loose zur 3ten Classe, welche den 11 dieses gezogen wird, zu bekommen.

Tuteyszy *Krolewsko-Generálny Kantor Loteryi* donosi publiczności, że ci którzy renowacyine swe losy na 3. klasie 7mey *Krolewskiej Berlińskiej* klassycznej Lotteryi jeszcze nie odebrali, odebrać ie powinni naj. oźniey do d. 8. t. m. gdyż w przeciwnym przypadku utracą swe prawo do wypaść mogących na te losy wygrań. Można także jeszcze dostać losow na 3cią klasę. którą 11. t. m. będzie ciągniona.

Obwieszczenie.

Ponieważ przez rezolucyą Głowney Komisyyi *Krolewskiej Prus Nowowshodnich* Regencyi, pod datą w *Białymstoku* dnia 11. Julij r. b, wydaną; sprzedaż majątku w towarach sukiennych, kamlotach, płótnach, płocienkach, kucbaich, nożach, tudzież dwóch zegarkach, *Lustrach*, cynie, miedzi, fajansie, żelastwie naczynionym, *xiążkach żydowskich*, *szaffach* poscieli, *łózkach*, i innych efektach zawieraiącego się, starozakonnego *Moyżesza Zacharyasza* kupca i obywatela *Tykocińskiego* własnego, pod publiczny areszt, na satysfakcyą kredytorow jego wziętego, niżej podpisaney kancelaryi przez publiczną Aukcyą więcey dającemu iest zlecona, ztym taż Kancellarya uwiadamia Publiczność, iż takowa licytacya na dniu 28. miesiaca *Wrzesnia* Roku. bieżącego 1797. o godzinie 9. przed południem w miescie *Tykocinie* odbywać się będzie, ktoby więc sobie zyczyl iakowego efektu nabyć, ma się na rzeczonym terminie i miesiecu, stawić. Dan w *Tykocinie* dnia 27. *Sierpnia* 1797. Roku. Kancellarya *Krol. Jmé Prusi Ziemska Tykocińska*— Warchowski.

In der Nacht zwischen den 3ten und 4ten dieses Monats ist auf der neuen Welt am Ecke der Hopfen Gasse eine zwey gehäusig tombackene Uhr durch Diebstahl verlohren gegangen Auf dem gesprungenen Ziffer-Blatt steht der Nahme *Paris*. Der Finder derselben erhalt einen Ducaten zum douceur und wird belieben dieselbe bey dem Auditeur des Regiments von *Lattorf* abzugeben.